

CADRUL STRATEGIC NAȚIONAL DE REFERINȚĂ 2007 – 2013 - Sintează -

Conform noului acquis privind Politica de Coeziune a Uniunii Europene, fiecare Stat Membru elaborează un **Cadru Strategic Național de Referință (CSNR)**, ca document de referință pentru programarea Fondurilor Structurale și de Coeziune.

Acest document nu va servi însă ca instrument de management, ci ca document strategic prin care se stabilesc prioritățile de intervenție ale Fondurilor Structurale și de Coeziune în perioada de referință. **CSNR face legătura între prioritățile naționale de dezvoltare, stabilite în Planul Național de Dezvoltare 2007-2013, și prioritățile la nivel european - Orientările Strategice Comunitare (OSC) privind Coeziunea 2007-2013 și Linile Directoare Integrate ale UE pentru Creștere Economică și Locuri de Muncă 2005-2008.**

Baza pentru elaborarea acestui document strategic de planificare pe termen mediu a Fondurilor Structurale și de Coeziune a constituit-o Planul Național de Dezvoltare 2007-2013, aprobat de Guvernul României în luna decembrie 2005. Este însă de menționat că, deși CSNR preia și sintetizează elementele principale incluse în Analiza și Strategia PND, acestea sunt reorganizate în funcție de cele 3 Priorități și cele 11 Direcții de acțiune (Guidelines) din Orientările Strategice Comunitare, reflectând astfel încadrarea CSNR în principiile europene ale Politicii de Coeziune.

Ca diferență majoră între PND și CSNR, este de menționat că, din punct de vedere al finanțării, CSNR este susținut exclusiv din Fondurile Structurale și de Coeziune și cofinanțarea națională aferentă, în timp ce PND include și alte finanțări (programe de investiții naționale și locale, credite externe, fonduri europene pentru dezvoltare rurală și pescuit, etc.).

Este extrem de important de subliniat legătura între CSNR și Programele Operaționale (PO). În cadrul pachetului care se negociază cu Comisia Europeană, **CSNR reprezintă strategia globală de utilizare a Fondurilor Structurale și de Coeziune, iar diversele PO reprezintă instrumentele prin care se realizează diversele prevederi ale CSNR.** Din acest motiv, trebuie evidențiate foarte clar conexiunile și intercondiționările strategice între CSNR și PO.

Din punct de vedere al **structurii CSNR**, aceasta este stabilită în conformitate cu reglementările comunitare relevante privind Fondurile Structurale și de Coeziune.

Principalele elemente ale Cadrelor Strategice Naționale de Referință al României sunt prezentate în continuare.

Analiza socio-economică – aspecte principale

Rămân încă destule probleme care trebuie soluționate pentru a impulsiona dezvoltarea economiei românești. Sunt necesare intervenții structurale majore pe termen lung, în următoarele domenii:

- **Infrastructura de bază** – calitatea slabă și ineficiența serviciilor de furnizare a apei potabile, canalizare și de management al deșeurilor, precum și a sistemului de transport rutier, feroviar, aerian și naval, ca și lipsa inter-conectivității, constituie frâne în calea dezvoltării. Toate acestea sunt dublate de un nivel scăzut al cunoștințelor în domeniul protecției mediului înconjurător, administrarea defectuoasă a acestuia, precum și utilizarea ineficientă a resurselor de energie.

- **Competitivitatea economică** – productivitatea scăzută, echipamentele și tehnologia învechite, ineficiența energetică, spiritul antreprenorial insuficient dezvoltat, un climat de afaceri dificil și lipsa unei infrastructuri adecvate pentru sprijinirea mediului de afaceri, accesul limitat la finanțare și investițiile insuficiente în cercetare-dezvoltare și tehnologiile informației și comunicării (TIC), toate afectează dezvoltarea mediului de afaceri.
- **Capitalul uman** - capacitatea limitată a sistemului de educație și formare profesională continuă de a răspunde nevoilor unei economii moderne bazate pe cunoaștere, atenția redusă acordată educației, insuficienta corelare între educație, formarea profesională inițială și formarea profesională continuă. Inegalitatea de șanse duce la excluderea socială a categoriilor vulnerabile, cum ar fi femeile, persoanele cu dizabilități și etnia romă.
- **Capacitatea administrativă** – serviciile publice sunt slab dezvoltate și „neprietenoase”. Capacitatea administrativă insuficientă este reflectată în structuri de management neperformante, abilități nesatisfăcătoare ale funcționarilor publici, cooperare interinstituțională inadecvată, care conduc într-un final la calitatea slabă a serviciilor furnizate societății, punând astfel în pericol dezvoltarea socio-economică. În mod special, este necesară consolidarea în continuare a managementului fondurilor comunitare pentru utilizarea eficientă a acestora în scopul promovării dezvoltării economice și sociale.
- **Dimensiunea teritorială** - ca urmare a restructurării industriei, au apărut foarte rapid decalaje între regiuni, acestea continuând să crească. Disparitățile dintre mediul urban și cel rural sunt de asemenea mari și în continuă creștere. Acest fenomen este și mai pregnant atunci când se compară nivelul de dezvoltare al regiunii București–Ilfov cu restul țării. ISD sunt atrase, de obicei, în regiunile mai dezvoltate, ceea ce conduce la creșterea decalajelor de dezvoltare dintre regiuni. Atât zonele urbane cât și zonele rurale se confruntă cu probleme legate de infrastructură (din cauza investițiilor insuficiente), de dezvoltare economică locală și de mediul social. Totodată, zonele rurale depind excesiv de agricultură. În aceste zone, infrastructura și serviciile de sprijin pentru afaceri sunt foarte slab dezvoltate sau chiar inexistente. Este necesară o abordare mai structurată în ceea ce privește nivelul teritorial al diverselor politici de dezvoltare sectoriale și inter-sectoriale și măsurilor derivate din acestea.

Răspunsul strategic

Viziune : ***Crearea unei României competitive, dinamice și prospere***

Obiectiv CSNR : ***Reducerea disparităților de dezvoltare economică și socială dintre România și statele membre ale Uniunii Europene prin generarea unei creșteri suplimentare de 15-20% a PIB până în anul 2015***

Priorități și acțiuni

Prioritățile CSNR au fost formulate ca răspuns strategic al Guvernului la problemele economice actuale și în vederea creării oportunităților pe care România și le dorește. CSNR vizează armonizarea tuturor acestor priorități într-o strategie coerentă, care să fie adecvată pentru România, dar care să se și conformeze strategiilor Uniunii Europene, inclusiv Strategia de la Lisabona, și să aibă ca efect dezvoltarea economică și creșterea numărului de locuri de muncă.

- **Dezvoltarea infrastructurii de bază la standarde europene** – investițiile în infrastructură vor îmbunătăți calitatea rețelelor rutiere și feroviare, precum și a navigației pe Dunăre (axele prioritare TEN-T nr. 7, 18 și 22) și vor sprijini dezvoltarea mediului de afaceri și crearea de noi locuri de muncă. Investițiile vor îmbunătăți, de asemenea, accesibilitatea și inter-conectivitatea dintre drumurile naționale, județene și locale, căi ferate, aeroporturi și servicii navale, asigurând totodată legături mai bune cu rutele TEN-T. Investițiile vor îmbunătăți accesul la piețe mai

extinse și toate acțiunile vor contribui la reducerea duratei călătoriilor și costurilor de transport. Investițiile în infrastructura de mediu vor contribui la îmbunătățirea sistemelor de management al apei potabile și a deșeurilor menajere la standarde europene. O eficiență energetică mai mare de-a lungul întregului lanț – producție, transport, distribuție și utilizare finală – va îmbunătăți competitivitatea economică și calitatea aerului și vor crea premisele unei dezvoltări durabile. Eforturile se vor concentra pe un management mai eficient al mediului natural și pe utilizarea durabilă a resurselor naturale.

- **Creșterea competitivității pe termen lung a economiei românești** – strategia va contribui la construirea unei baze de producție și antreprenoriale dinamice, va sprijini crearea și dezvoltarea de noi afaceri, în special prin investiții în produse și servicii cu o valoare adăugată mai mare. Se va încuraja inovarea și se va îmbunătăți procesul de punere în practică a rezultatelor activităților de cercetare și dezvoltare la oportunitățile de piață, precum și accesul la finanțare și TIC. Întreprinderile mici și mijlocii vor beneficia de ajutoare pentru investiții și vor fi sprijinite prin servicii de consiliere pentru afaceri de calitate, precum și prin asigurarea accesului la alte tipuri de servicii necesare dezvoltării și creării de noi locuri de muncă. Turismul va fi sprijinit, de asemenea, acesta fiind un important motor al dezvoltării.
- **Dezvoltarea și folosirea mai eficientă a capitalului uman din România** - strategia va urmări sprijinirea sistemului de învățământ și formare profesională în scopul îmbunătățirii calității educației și calificărilor indivizilor, precum și pentru asigurarea unei mai mari flexibilități a sistemului educațional. Totodată, se va acorda sprijin pentru creșterea accesului și participării la educație și pentru creșterea adaptabilității sistemului de educație și formare profesională în vederea furnizării cunoștințelor și aptitudinilor necesare unei economii moderne și în plină dezvoltare. Creșterea adaptabilității, dezvoltarea spiritului antreprenorial și învățarea pe parcursul întregii vieți se vor afla în centrul politicilor în domeniu, iar angajatorii vor fi încurajați să investească în capitalul uman. Pentru a beneficia de sisteme educaționale și de formare profesională de calitate, se impune modernizarea infrastructurii educaționale și de formare, inclusiv prin dotarea cu echipamente școlare și TIC. Se vor sprijini acțiunile de combatere a excluziunii sociale și de promovare a incluziunii sociale a grupurilor vulnerabile (femeile, minoritățile etnice, persoanele cu dizabilități) care reprezintă categorii dezavantajate pe piața forței de muncă, astfel încât acestea să poată beneficia de noile oportunități de angajare care vor fi create. Îmbunătățirea calității serviciilor de sănătate și îngrijire va contribui la regenerarea economică prin reducerea costurilor și a perioadelor de inactivitate.
- **Consolidarea unei capacități administrative eficiente** – strategia va îmbunătăți managementul în sectorul public. Investițiile vor contribui la îmbunătățirea procesului de elaborare a politicilor și a proceselor decizionale în domeniul managementului public, la dezvoltarea unui sistem al funcției publice modern, flexibil și reactiv, precum și la îmbunătățirea standardelor de calitate și eficiență în furnizarea serviciilor publice. Acțiunile vor viza, cu prioritate, acele domenii administrative unde se poate înregistra cel mai mare impact din punctul de vedere al stimulării dezvoltării socio-economice și al mediului de afaceri, precum și al combaterii deficiențelor economiei române.
- **Promovarea dezvoltării teritoriale echilibrate** – scopul este stoparea și, eventual, inversarea tendinței de accentuare a disparităților de dezvoltare prin sprijinirea și promovarea unei dezvoltări economice și sociale echilibrate a Regiunilor. Acțiunile vor sprijini dezvoltarea regiunilor prin crearea condițiilor necesare stimulării creșterii economice a regiunilor mai puțin dezvoltate, precum și restructurarea zonelor rurale și urbane. Investițiile se vor concentra pe consolidarea infrastructurii și stabilirea legăturilor locale cu rețelele naționale, europene și inter-continentale care conectează România la piețele internaționale. Acțiunile vor viza coridoarele și polii de dezvoltare existenți sau emergenți și vor crea condițiile necesare dezvoltării integrate, stabilind conexiunile cu rețelele regionale, naționale și trans-europene. Sprijinul acordat va contribui la consolidarea mediului de

afaceri local și regional și la dezvoltarea patrimoniului natural și cultural în vederea sprijinirii turismului și dezvoltării mediului urban. Realizarea coeziunii teritoriale se va sprijini pe cadrul strategic pe termen lung stabilit prin Conceptul strategic de dezvoltare spațială și integrare în structurile spațiale europene 2007–2025.

Programele Operaționale

CSNR se implementează prin Programele Operaționale din cadrul Obiectivelor “Convergență” și “Cooperare Teritorială Europeană”. În continuare este prezentată lista Programelor Operaționale elaborate de România sau la elaborarea cărora colaborează cu alte state membre și nemembre UE, precum și instituțiile responsabile de gestionarea acestor programe. CSNR cuprinde o prezentare generală a Programelor Operaționale din cadrul Obiectivului “Convergență”.

Program Operațional	Autoritate de Management	Organism Intermediar	Fond
Obiectivul Convergență			
POS Creșterea Competitivității Economice	Ministerul Economiei și Finanțelor	- Ministerul pentru Întreprinderi Mici și Mijlocii, Comerț, Turism și Profesii Liberale - Ministerul Educației, Cercetării și Tineretului (Autoritatea Națională pentru Cercetare Științifică) - Ministerul Comunicațiilor și Tehnologiei Informațiilor - Ministerul Economiei și Finanțelor (Direcția Generală Politică Energetică)	FEDR
POS Transport	Ministerul Transporturilor	-	FEDR+FC
POS Mediu	Ministerul Mediului și Dezvoltării Durabile	8 Organisme Intermediare Regionale, coordonate de MMDD	FEDR+FC
PO Regional	Ministerul Dezvoltării, Lucrărilor Publice și Locuințelor	- Agențiile pentru Dezvoltare Regională - Ministerul pentru Întreprinderi Mici și Mijlocii, Comerț, Turism și Profesii Liberale	FEDR
POS Dezvoltarea Resurselor Umane	Ministerul Muncii, Familiei și Egalității de Șanse	- Agenția Națională pentru Ocuparea Forței de Muncă - 8 Organisme Intermediare Regionale, coordonate de MMFES - Ministerul Educației, Cercetării și Tineretului - Centrul Național de Dezvoltare a Învățământului Profesional și Tehnic	FSE
PO Dezvoltarea Capacității Administrative	Ministerul Internelor și Reformei Administrative	-	FSE
PO Asistență Tehnică	Ministerul Economiei și Finanțelor	-	FEDR

Program Operațional	Autoritate de Management	Organism Intermediar	Fond
Obiectivul „Cooperare Teritorială Europeană”			
PO Ungaria - România	Agenția Națională de Dezvoltare (Ungaria)	Ministerul Dezvoltării, Lucrărilor Publice și Locuințelor din România va îndeplini funcția de Autoritate Națională	FEDR
PO România - Bulgaria	Ministerul Dezvoltării, Lucrărilor Publice și Locuințelor	-	FEDR
PO România – Serbia	Ministerul Dezvoltării, Lucrărilor Publice și Locuințelor	-	FEDR (transfer către IPA)
PO România – Ucraina - Moldova	Ministerul Dezvoltării, Lucrărilor Publice și Locuințelor	-	FEDR (transfer către ENPI)
PO Ungaria – Slovacia – România - Ucraina	Ungaria	Ministerul Dezvoltării, Lucrărilor Publice și Locuințelor din România va îndeplini funcția de Autoritate Națională	FEDR (transfer către ENPI)
PO Bazinul Mării Negre	Ministerul Dezvoltării, Lucrărilor Publice și Locuințelor		FEDR (transfer către ENPI)
PO Spațiul Sud-Est European	Ministerul Guvernării Locale și Dezvoltării Teritoriale (Ungaria)	Ministerul Dezvoltării, Lucrărilor Publice și Locuințelor din România va îndeplini funcția de Autoritate Națională și Punct Național de Contact	FEDR
PO-uri Cooperare Interregională: ▪ INTERREG IV C ▪ URBACT II ▪ ESPON 2013 ▪ INTERRACT II	Franța Franța Luxemburg Austria	Ministerul Dezvoltării, Lucrărilor Publice și Locuințelor din România va îndeplini funcția de Autoritate Națională și Punct Național de Contact	FEDR

Alocarea Fondurilor Structurale și de Coeziune

Suma totală a Fondurilor Structurale și de Coeziune alocate României este de **19,668 miliarde Euro**, din care 12,661 miliarde Euro reprezintă Fonduri Structurale în cadrul Obiectivului „Convergență”, 6,552 miliarde Euro sunt alocate prin Fondul de Coeziune, iar 0,455 miliarde Euro sunt alocate Obiectivului „Cooperare Teritorială Europeană” (inclusiv transferurile la Instrumentul pentru Asistență de Pre-Aderare - IPA și Instrumentul European de Vecinătate și Parteneriat - ENPI).

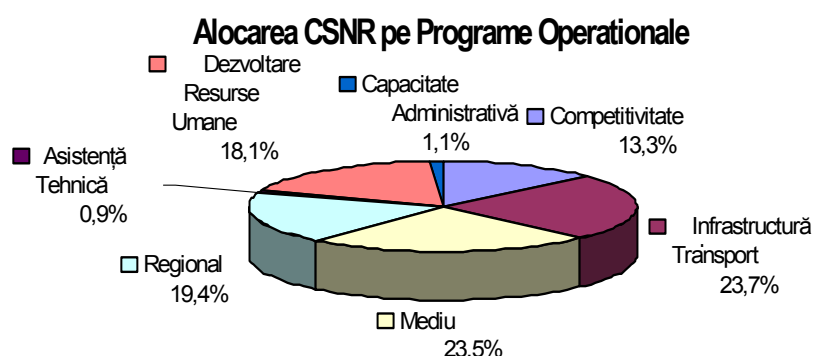
Tabelul financiar al CSNR prezintă defalcarea pe Programe Operaționale a sumei totale corespunzătoare contribuției Fondurilor Structurale din cadrul Obiectivului Convergență și Fondului de Coeziune, care se ridică la suma totală de 19,213 miliarde Euro.

Tabelul financiar al CSNR – alocare anuală estimativă pe Fonduri și pe Programe Operaționale

- Euro, prețuri curente -

CONVERGENȚĂ		Contribuția comunitară							
Program Operațional	Fond	Total	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
FEDR și FC									
Creșterea competitivității economice	FEDR	2.554.222.109	170.464.211	194.837.789	364.964.902	485.640.935	507.263.253	435.815.005	395.236.014
Transport	FEDR+FC	4.565.937.295	251.957.363	441.348.842	614.332.066	729.632.669	785.525.000	841.697.425	901.443.930
	FEDR	1.289.332.210	28.805.392	122.249.222	185.312.282	214.078.466	230.870.080	245.489.974	262.526.794
	FC	3.276.605.085	223.151.971	319.099.620	429.019.784	515.554.203	554.654.920	596.207.451	638.917.136
Mediu	FEDR+FC	4.512.470.138	272.372.736	437.302.592	578.507.217	683.350.731	761.146.030	848.813.721	930.977.111
	FEDR	1.236.652.195	50.580.264	117.985.105	149.019.785	168.694.505	206.330.853	252.439.096	291.602.587
	FC	3.275.817.943	221.792.472	319.317.487	429.487.432	514.656.226	554.815.177	596.374.625	639.374.524
Regional	FEDR	3.726.021.762	330.168.339	404.126.047	441.135.485	523.721.833	556.767.943	663.832.914	806.269.201
Asistență tehnică	FEDR	170.237.790	16.979.328	18.401.347	20.977.535	24.775.573	27.568.456	30.463.144	31.072.407
FSE									
Dezvoltarea resurselor umane	FSE	3.476.144.996	212.973.834	330.141.809	452.584.803	538.429.514	595.593.519	666.545.305	679.876.212
Dezvoltarea capacității administrative	FSE	208.002.622	20.162.952	28.143.236	40.850.990	41.668.010	29.865.828	24.604.847	22.706.759
TOTAL fonduri CSNR 2007-2013		19.213.036.712	1.275.078.763	1.854.301.662	2.513.352.998	3.027.219.265	3.263.730.029	3.511.772.361	3.767.581.634
Total FEDR		8.976.466.066	596.997.534	857.599.510	1.161.409.989	1.416.911.312	1.528.800.585	1.628.040.133	1.786.707.003
Total FC		6.552.423.028	444.944.443	638.417.107	858.507.216	1.030.210.429	1.109.470.097	1.192.582.076	1.278.291.660
Total FSE		3.684.147.618	233.136.786	358.285.045	493.435.793	580.097.524	625.459.347	691.150.152	702.582.971
FEADR		8.022.504.745	741.659.914	1.023.077.697	1.319.261.544	1.236.160.665	1.234.244.648	1.235.537.011	1.232.563.266
FEP		230.714.207	15.127.527	22.157.050	30.156.234	36.391.468	39.257.052	42.262.575	45.362.301

Figura de mai jos arată distribuția procentuală a alocării CSNR pe Programe Operaționale.

Alocările anuale din Fondul European Agricol pentru Dezvoltare Rurală (FEADR) și Fondul European pentru Pescuit sunt incluse în scop informativ, în conformitate cu cerințele Regulamentului Consiliului nr. 1083/2006.

Alocarea CSNR în cadrul Obiectivului „Convergență” (inclusiv Fondul de Coeziune) necesită o cofinanțare națională estimată la 5,53 mld Euro, constituită atât din surse publice (73% din totalul cofinanțării), cât și din surse private (27%).

Mecanismele de implementare

Atribuțiile instituțiilor implicate în gestionarea Instrumentelor Structurale din România au fost stabilite prin Hotărârea de Guvern nr. 497/2004 cu modificările și completările ulterioare. Coordonarea la nivel național a gestionării acestor fonduri revine Ministerului Economiei și Finanțelor, în timp ce coordonarea strategică va fi asigurată de Comitetul Național de Coordonare pentru Instrumentele Structurale, înființat conform HG nr. 1200/2004. Managementul Programelor Operaționale a fost reglementat prin HG nr. 497/2004 cu modificările și completările ulterioare, fiind stabilite Autoritățile de Management și Organismele Intermediare.

În ceea ce privește managementul financiar și controlul, Ministerul Economiei și Finanțelor a fost desemnat să îndeplinească rolul de Autoritate de Certificare pentru toate Programele Operaționale. Organismul competent responsabil cu primirea plăților de la Comisia Europeană aferente contribuțiilor din FEDR, FSE și FC este Autoritatea de Certificare și Plată din cadrul Ministerului Economiei și Finanțelor. Organismele responsabile cu efectuarea plăților către beneficiari sunt: a) Autoritatea de Certificare și Plată pentru POS Mediu și POS Transport (plăți directe); b) Unitățile de Plată înființate în cadrul ministerelor în care funcționează Autoritățile de Management pentru celelalte Programe Operaționale (plăți indirecte). Un organism independent de pe lângă Curtea de Conturi din România a fost desemnat ca Autoritate de Audit.

Parteneriatul

Ministerul Economiei și Finanțelor a elaborat CSNR în cooperare cu un număr mare de instituții și organizații. În plus, consultările dintre parteneri cu privire la elaborarea PND și a Programelor Operaționale au generat reacții substanțiale din partea partenerilor relevanți, acestea fiind luate în considerare în procesul de elaborare a CSNR.